

פרק ראשון מגילה נקראת

- ב.**
1. אין ב"ד יכול לבטל דברי ב"ד חבירו א"כ גדול ממנו בחכמה ובמנין
 2. י"ג זמן קהילה לכל
 3. ולא יעבר כתיב
 4. בזמן הזה הואיל ומסתכלין בה אין קורין אותה אלא בזמנה
- ב.**
5. "בזמניהם" זמנו של זה לא זמנו של זה
 6. איתקיש זכירה לעשיה
 7. שאני שושן הואיל ונעשה בה נס
 8. מנצפ"ך צופים אמרו
 9. "אלה המצוות" שאין נביא רשאי לחדש דבר מעתה
 10. מ"ם וסמ"ך שבלוחות בנס היו עומדין
- ג.**
11. שכחום וחזרו וייסדום
 12. תרגום של תורה אונקלוס הגר אמרו מפי ר"א ור"י
 13. תרגום של נביאים יונתן בן עוזיאל אמרו מפי חגי זכריה ומלאכי
 14. דנביאי איכא מילי דמסתמן
 15. אע"ג דאינהו לא חזו מזלייהו חזו
 16. כהנים בעבודתן, ולוים בדוכנן וישראל במעמדן - כולן מבטלין עבודתן ובאין לשמוע מקרא מגילה
 17. מבטלין תלמוד תורה ובאין לשמוע מקרא מגילה
- ג.**
18. גדול תלמוד תורה (דרבים) יותר מהקרבת תמידין
 19. אין מועד בפני תלמיד חכם - כבוד התורה דיחיד חמור
 20. מבטלין ת"ת להוצאת המת
 21. לאחותו הוא דאינו מיטמא, אבל מיטמא למת מצוה
 22. גדול כבוד הבריות שדוחה את לא תעשה שבתורה
 23. כרך וכל הסמוך לו וכל הנראה עמו נדון כדרך. סמוך אף על פי שאינו נראה, נראה אף על פי שאינו סמוך
 24. כרך שישב ולבסוף הוקף נידון ככפר
 25. כרך שאין בו עשרה בטלנין - נדון ככפר - אף על גב דמיקלעי ליה מעלמא
 26. "אשר לוא חומה" אף על פי שאין לו עכשיו, והיה לו קודם לכן
- ד.**
27. נשים חייבות במקרא מגילה, שאף הן היו באותו הנס
 28. פורים שחל להיות בשבת - שואלין ודורשין בענינו של יום
 29. משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום: הלכות פסח בפסח, הלכות עצרת בעצרת והלכות חג בחג
 30. חייב אדם לקרות את המגילה בלילה ולשנותה ביום
- ד.**
31. מפני שמספקים מים ומזון לאחיהם שבכרכין
 32. הואיל דנדחו ידחו
 33. הכל חייבין בקריאת מגילה ואין הכל בקיאיין במקרא מגילה, גזירה שמא יטלנה בידו וילך אצל בקי ללמוד, ויעבירנה ארבע אמות ברשות הרבים. והיינו טעמא דשופר, והיינו טעמא דלולב
 34. מפני שעניניהם של עניים נשואות במקרא מגילה
- ה.**
35. שמחה אינה נוהגת אלא בזמנה
 36. מגילה, בזמנה קורין אותה אפילו ביחיד, שלא בזמנה בעשרה
 37. אף על פי שאמרו מקדימין ולא מאחרין מותרין בהספד ובתענית ומתנות לאביונים
 38. זמן עצי כהנים, ותשעה באב, חגיגה, והקהל - מאחרין ולא מקדימין
 39. אין מונין ימים לשנים - אין מחשבין שעות לחדשים
 40. אקדומי פורענות לא מקדמי
 41. חגיגה וכל זמן חגיגה מאחרין
 42. ב"ש אומרים, מביאין שלמים ביו"ט ואין סומכין עליהן, אבל לא עולות, ובית הלל אומרים: מביאין שלמים ועולות, וסומכין עליהן
 43. מי שלא חג ביום טוב הראשון של חג - חוגג והולך את כל הרגל כולו ויום טוב האחרון של חג
 44. מודים, שאם חל עצרת להיות בשבת שיום טוב אחר השבת

- ה:
45. תשעה באב שחל להיות בשבת הוה, ודחינוהו לאחר השבת, ואמר רבי: הואיל ונדחה ידחה, ולא הוה חכמים
46. חזקיה קרי בטבריא בארביסר ובחמיסר - לענין בתי ערי חומה לא מספקא ליה, כי קא מספקא ליה לענין מקרא מגילה
47. את יום ארבעה עשר ואת יום חמשה עשר יומי פוריא אינון, דלא למספד בהון - לאסור את של זה בזה ואת של זה בזה
48. הספד ותענית קבילו עליהו, מלאכה לא קבילו עליהו
- ו.
49. כולן צריכין לך על ידי חלזון
50. אלו תראטריות וקרקסיות שבאדום שעתידין שרי יהודה ללמד בהן תורה ברבים.
51. קסרי וירושלים.. שנאמר אמלאה החרבה: אם מליאה זו חרבה זו. אם מליאה זו חרבה זו
- ו:
52. גרממא של אדום, שאלמלי הן יוצאין מחריבין כל העולם כולו
53. יגעתי ולא מצאתי אל תאמן, לא יגעתי ומצאתי אל תאמן, יגעתי ומצאתי תאמן בדברי תורה לחדודי.
54. במשא ומתן, ולדברי תורה לאוקמי גירסא, סייעתא מן שמיא היא.
55. מותר להתגרות ברשעים בעולם הזה: במילי דשמיא. בצדיק גמור. שעה משחקת לו שאני.
56. בבלע רשע צדיק ממנו צדיק ממנו בולע, צדיק גמור אינו בולע.
57. אין בין אדר הראשון לאדר השני אלא קריאת המגילה, ומתנות לאבינוים... ושון בהספד ובתענית שאסורין בזה ובזה.
58. אפילו סדר פרשיות, אי קרו בראשון קרו בשני מסמך גאולה לגאולה עדיף.
- ז:
59. בתחילה קבעוה בשושן, ולבסוף בכל העולם כולו.
60. שלחה להם אסתר לחכמים קבעוני לדורות.
61. אסתר אינה מטמאה את הידים אסתר ברוח הקודש נאמרה, נאמרה לקרות ולא נאמרה ליכתוב.
62. רות ושיר השירים ואסתר מטמא את הידים, ומחלוקת בקהלת... מפני שחכמתו של שלמה היא.
63. טבא חדא פלפלתא חריפתא ממלי צני קרי
64. ומשלח מנות איש לרעהו שתי מנות לאיש אחד. ומתנות לאבינוים שתי מתנות לשני בני אדם.
- ז:
65. אי חקלאה מלכא ליהוי דיקולא מצואריה לא נחית - רווחא לבסימא שכיח
66. מיחייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי
67. לא בכל שעתא ושעתא מתרחיש ניסא.
68. סעודת פורים שאכלה בלילה לא יצא ידי חובתו, מאי טעמא ימי משתה ושמחה כתיב
69. תנא מיניה ארבעין זימנין, ודמי ליה כמאן דמנח בכיסיה
70. אין בין יום טוב לשבת אלא אוכל נפש בלבד. הוא- ולא מכשיריו. לכם לכם ולא לנכרים, לכם ולא לכלבים. ואידך: כתיב הוא וכתביב לכם, כאן במכשירין שאפשר לעשותן מערב יוט, כאן במכשירין שאא לעשותן מערב יוט.
71. אין בין שבת ליום הכפורים אלא שזה זדונו בידי אדם וזה זדונו בכרת.
72. רבי נחוניא בן הקנה היה עושה את יוהכ כשבת לתשלומין. מה שבת מתחייב בנפשו ופטור מן התשלומין אף יוהכ
73. כל חייבי כריתות שלקו נפטרו מידי כריתתן - רבי יצחק אמר מלקות בחייבי כריתות ליכא.
- ח:
74. אין בין המודר הנאה מחבירו למודר ממנו מאכל אלא דריסת הרגל, וכלים שאין עושין בהן אוכל נפש.
75. ויתור אסור במודר הנאה.
76. אין בין נדרים לנדבות אלא שהנדרים חייב באחריותן, ונדבות אינו חייב באחריותן. לענין בל תאחר זה וזה שוין.
77. כיון דאמר עלי כמאן דטעין אכתפיה דמי
78. אין בין זב הרואה שתי ראיות לרואה שלש אלא קרבן. לענין משכב ומושב וספירת שבעה זה וזה שוין.
79. וכי יטהר הזב- לכשיפסוק, מזובו ולא מזובו ונגעו.
- ח:
80. שומרת יום כנגד יום תוכיח, שמטמאה משכב ומושב ואינה טעונה ספירת שבעה.
81. אין בין מצורע מוסגר למצורע מוחלט אלא פריעה ופרימה - לענין שילוח וטומאה זה וזה שוין.
82. אין בין טהור מתוך הסגר לטהור מתוך החלט אלא תגלחת וצפרים.
83. אין בין ספרים לתפלין ומזוזות אלא שהספרים נכתבין בכל לשון, ותפלין ומזוזות אינן נכתבות אלא אשורית - לתופרן בגדין ולטמא את הידים זה וזה שוין
- ט:
84. כאן בגופן שלנו, כאן בגופן שלהן.
85. מקרא שכתבו תרגום, ותרגום שכתבו מקרא, וכתב עברי אינו מטמא את הידים, עד שיכתבו בכתב אשורית, על הספר, ובדיו תפלין ומזוזות דכתיב בהו והיו, בהוייתן יהו מגילה דכתיב בה ככתבם וכלשונם.
86. אף כשהתירו רבותינו יונית לא התירו אלא בספר תורה, ומשום מעשה דתלמי המלך. דתניא מעשה בתלמי המלך שכינס שבעים ושנים זקנים...

87. "יפת אלהים ליפת" יפיותו של יפת יהא באהלי שם
88. אין בין כהן משוח בשמן המשחה למרובה בגדים אלא פר הבא על כל המצות... "משיח"
89. ראשון חוזר לעבודתו, שני אינו ראוי לא לכה"ג ולא לכהן הדיוט. כה"ג משום איבה, כ"ה משום מעלין בקודש ולא מורידין
90. אין בין במה גדולה לבמה קטנה אלא פסחים
91. בשילה אוכלין קדשים קלים ומעשר שני בכל הרואה
- י.
92. קדושת שילה יש אחריה היתר, וקדושת ירושלים אין אחריה היתר
93. בית חונו לא בית ע"ז היא
94. קדושה ראשונה קידשה לשעתה ולא קידשה לעתיד לבוא וקדשה לעתיד לבא
- י.
95. כל שתעלה לך מסורת בידך מאבותיך שמוקפת חומה מימות יהושע בן נון כל המצות הללו נוהגין בה
96. כל ויהי איכא הכי, ואיכא הכי. ויהי בימי אינו אלא לשון צער. חמשה ויהי בימי הווי:
97. כל כלה שהיא צנועה בבית חמיה, זוכה ויוצאין ממנה מלכים ונביאים. מנלן מתמר
98. דבר זה מסורת בידינו מאבותינו: מקום ארון אינו מן המדה
99. ומי חדי הקדוש ברוך הוא במפלתן של רשעים? ... הוא אינו שש, אבל אחרים משיש
100. "ולא קרב זה אל זה כל הלילה" בקשו מלה"ש לומר שירה, אמר הקב"ה מעשה ידי טובעין ביס ואתם אומרים שירה?
- יא.
101. אחשוורוש, אמר רב: אחיו של ראש, ובן גילו של ראש
102. שלשה מלכו בכיפה, ואלו הן: אחאב, ואחשוורוש, ונבוכדנצר
- יא.
103. מלך והדיוט... מלך והדיוט ומלך... שלמה שמלך על העליונים ועל התחתונים
104. מאי כשבת לאחר שנתיישבה דעתו. אמר: בלשצר חשב וטעה, אנא חשיבנא ולא טעינא
105. גלו בשבע לכיבוש יהויקים גלות יהויכין, שהיא שמונה לנבוכדנצר. גלו בשמונה עשרה לכיבוש יהויקים גלות צדקיהו שהיא תשע עשרה לנבוכדנצר
106. איהו נמי מיטעא טעי, דאיבעי ליה למימני מחרבות ירושלים
107. שנים מקוטעות הווי
- יב.
108. כתיב (ירמיהו כ"ט) מלאת לבבל, וכתוב (דניאל ט') לחרבות ירושלים אמר רבא: לפקידה בעלמא
109. בהראתו את עשר כבוד מלכותו אמר רבי יוסי בר חנינא: מלמד שלבש בגדי כהונה
110. מפני מה נתחייבו שונאיהן של ישראל שבאותו הדור כליה? מפני שנהנו מסעודתו של אותו רשע. ... מפני שהשתחוו לצלם
111. הם לא עשו אלא לפנים אף הקדוש ברוך הוא לא עשה עמהן אלא לפנים
- יב.
112. זכר את ושתני ואת אשר עשתה ואת אשר נגזר עליה, כשם שעשתה כך נגזר עליה
113. מלמד שפרחה בה צרעת במתניתא תנא: [בא גבראל ועשה לה זנב]
114. והקרוב אליו כרשנא שתר אדמתא תרשיש. אמר רבי לוי: כל פסוק זה על שום קרבנות נאמר
115. ממוכן זה המן. ולמה נקרא שמו ממוכן שמוכן לפורענות. אמר רב כהנא: מכאן שההדיוט קופץ בראש
116. אלמלא אגרות הראשונות לא נשתייר משונאיהן של ישראל שריד ופליט
- יג.
117. לעולם מבנימין קאתי, ואמאי קרי ליה יהודי על שום שכפר בעבודה זרה. שכל הכופר בע"ז נקרא יהודי
118. אמאי קרי לה יהדיה על שום שכפרה בע"ז... "לרחוץ על היאור", ואמר ר"י שירדה לרחוץ מגילולי בית אביה.
119. ילדה? והא רבויי רביתיה לומר לך שכל המגדל יתום ויתומה בתוך ביתו מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו
120. אסתר ירקרוקת היתה, וחוט של חסד משוך עליה
121. לקחה מרדכי לו לבת, תנא משום רבי מאיר: אל תקרי לבת אלא לבית
122. ויעש המלך משתה גדול, עבד משתיא ולא גליא ליה...
- יג.
123. "לא יגרע מצדיק עיניו" בשכר צניעות שהיתה בה ברחל זכתה ויצא ממנה שאול, ובשכר צניעות שהיה בו בשאול זכה ויצאת ממנו אסתר
124. כשהקדוש ברוך הוא פוסק גדולה לאדם פוסק לבניו ולבני בניו עד סוף כל הדורות... ואם הגיס דעתו הקב"ה משפילו
125. "כאשר היתה באמנה אתו" שהיתה עומדת מחיקו של אחשוורוש וטובלת ויושבת בחיקו של מרדכי
126. "אחר הדברים האלה".. אחר שברא הקב"ה רפואה למכה... אין הקב"ה מכה את ישראל אא"כ בורא להם רפואה תחילה
127. ולא היה יודע שבשבעה באדר מת ובשבעה באדר נולד
128. גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שעתיד המן לשקול שקלים על ישראל, לפיכך הקדים שקליהן לשקליו.

יד.

129. גדולה הסרת טבעת יותר מארבעים ושמונה נביאים ושבע נביאות שנתנבאו להן לישראל,
 130. שאין אומרים הלל על נס שבחו"ל... קרייתא זו הלילא... הללו עבדי ה' ולא עבדי אחשורוש אכתי עבדי אחשורוש אנן
 131. עד שלא נכנסו ישראל לארץ הוכשרו כל ארצות לומר שירה. משכנסו ישראל לארץ לא הוכשרו כל הארצות לומר שירה.
 132. הרבה נביאים עמדו להם לישראל כפלים כיוצאי מצרים אלא נבואה שהוצרכה לדורות נכתבה ושלא הוצרכה לא נכתבה
 133. שבע נביאות מאן נינהו? שרה, מרים, דבורה, חנה, אביגיל, חולדה, ואסתר
 134. רמה קרני ולא רמה פכי. דוד ושלמה שנמשחו בקרן נמשחו בפך לא נמשכו מלכותן

יד:

135. : ירמיה לא הוה התם, שהלך להחזיר עשרת השבטים... מלמד שירמיה החזיר, ויאשיהו בן אמון מלך עליהן
 136. ותלבש אסתר מלכות, בגדי מלכות מיבעי ליה, אלא שלבשתה רוח הקדש
 137. לא יאה יהירותא לנשי, תרתי נשי יהירן הויין, וסניין שמייהו, חדא שמה זיבורתא, וחדא שמה כרכושתא
 138. שמונה נביאים והם כהנים יצאו מרחב הזונה... רבי יהודה אומר: אף חולדה הנביאה... דאייגירא ונסבה יהושע

טו.

139. כל מקום ששמו ושם אביו בנביאות בידוע שהוא נביא בן נביא... שמו ולא שם עירו בידוע שהוא מירושלים
 140. מלאכי זה עזרא
 141. ארבע נשים יפיפיות היו בעולם: שרה רחב ואביגיל ואסתר... מפיק אסתר ומעייל ושתי
 142. התך זה דניאל... שחתכוהו מגדולתו
 143. מכאן שאין משיבין על הקלקלה.
 144. "שלא כדת" עד עכשיו באונס, ועכשיו ברצון. וכאשר אבדתי אבדתי כשם שאבדתי מבית אבא כך אובד ממך
 145. לעולם אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך... אל תהי קללת הדיוט קלה בעיניך
 146. כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם, שנאמר: ותאמר אסתר למלך בשם מרדכי
 147. צדיק אבד לדורו אבד

טו:

148. וכל זה איננו שוה לי מלמד שכל גזיו של אותו רשע חקוקין על לבו
 149. עד חצי המלכות ותעש, חצי המלכות ולא כל המלכות, ולא דבר שחוצץ למלכות, ומאי ניהו בנין בית המקדש
 150. מה ראתה אסתר שזימנה את המן? ...כדי שלא יאמרו ישראל אחות יש לנו בבית המלך ויסיחו דעתן מן הרחמים... קנאתו
 במלך קנאתו בשרים
 151. בלילה ההוא נדדה שנת המלך, אמר רבי תנחום: נדדה שנת מלכו של עולם

טז.

152. "וימצא כתוב", כתב מבעי ליה מלמד ששמי מוחק וגבריאל כותב
 153. "לא נעשה עמו דבר" אמר רבא: לא מפני שאוהבין את מרדכי, אלא מפני ששונאים את המן
 154. אתא מלי קומצי קמחא דיכוכו, ודחי עשרה אלפי ככרי כספא דידי
 155. בנפל איבך אל תשמח? אמר ליה: הני מילי בישראל, אבל בדידכו כתיב ואתה על במותימו תדרך
 156. כל האומר דבר חכמה, אפילו באומות העולם נקרא חכם
 157. אי משבט יהודה ובנימן ואפרים ומנשה לא יכלת ליה
 158. אומה זו משולה לעפר ומשולה לכוכבים. כשהן יורדין יורדין עד עפר, וכשהן עולין עולין עד לכוכבים
 159. בתחלה על ידי תורגמן, כיון דאמרה ליה: מדבית שאול קאתינא מיד ויאמר לאסתר המלכה
 160. איש צר ואויב המן הרע הזה אמר רבי אלעזר: מלמד שהיתה מחווה כלפי אחשורוש, ובא מלאך וסטר ידה כלפי המן

טז:

161. רמז רמז לו, שעתיד בן לצאת ממנו שיצא מלפני המלך בחמשה לבושי מלכות, שנאמר ומרדכי יצא
 162. ויפל על צוארי בנימן אחיו... בכה על שני מקדשים שעתידין להיות בחלקו של בנימין, ועתידין ליחרב. ובנימן בכה על
 צואריו בכה על משכן שילה שעתיד להיות בחלקו של יוסף, ועתיד ליחרב
 163. וישתחו ישראל על ראש המטה, אמר רבי בנימין בר יפת אמר רבי אלעזר: תעלא בעידינה סגיד ליה
 164. ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר... אורה זו תורה... שמחה זה יום טוב... ששון זו מילה... ויקר אלו תפלין
 165. וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך ותניא, רבי אליעזר הגדול אומר: אלו תפלין שבראש
 166. עשרת בני המן ועשרת צריך למימרניהו בנשימה אחת. מאי טעמא כולהו בהדי הדדי נפקו נשמתיהו
 167. כל השירות כולן נכתבות אריח על גבי לבינה ולבינה על גבי אריח, חוץ משירה זו ומלכי כנען, שאריח על גבי אריח,
 ולבינה על גבי לבינה. מאי טעמא? שלא תהא תקומה למפלתן
 168. "עם הספר"... יאמר בפה מה שכתוב בספר. "דברי שלום ואמת" מלמד שצריכה שרטוט כאמיתה של תורה.
 169. "ורצוי לרב אחיו" לרוב אחיו ולא לכל אחיו, מלמד שפירשו ממנו מקצת סנהדרין.
 170. גדול ת"ת יותר מהצלת נפשות... יותר מבנין בית המקדש... יותר מכיבוד אב ואם

יז.

171. למה נמנו שנותיו של ישמעאל כדי ליחס בהן שנותיו של יעקב.
 172. נמצא יוסף שפירש מאביו כ"ב שנה כשם שפירש יעקב אביו מאביו. דיעקב ל"ו הויין... י"ד דהוה בבית עבר לא חשיב להו

פרק שני הקורא למפרע

173. "והימים האלה נזכרים ונעשים" ..מה עשייה למפרע לא אף זכירה למפרע לא. תנא: וכן בהלל, וכן בקריאת שמע, ובתפלה י:
174. קריאת שמע ככתבה דברי רבי וחכמים אומרים בכל לשון, מ"ט... שמע בכל לשון שאתה שומע
175. כל התורה כולה בכל לשון\בלשון הקודש נאמרה
176. מאה ועשרים זקנים ובהם כמה נביאים תיקנו שמונה עשרה ברכות על הסדר
177. מתוך שעתידין ליגאל בשביעית, לפיכך קבעוה בשביעית... בששית קולות בשביעית מלחמות במוצאי שביעית בן דוד בא יח:
178. עבודה והודאה חדא מילתא היא
179. המספר בשבחו של הקדוש ברוך הוא יותר מדאי נעקר מן העולם
180. לך דמיה תהלה סמא דכולה משתוקא
181. "זכור" יכול בלב? כשהוא אומר "לא תשכח" הרי שכחת הלב אמור, הא מה אני מקיים זכור בפה
182. מנין שקראו הקדוש ברוך הוא ליעקב אל? שנאמר ויקרא לו אל, אלהי ישראל
183. גפטית לגיפטים. עברית לעברים, עילמית לעילמים, יוונית ליוונים יצא... לעז יווני לכל כשר יח:
184. אף בסירוגין, אם שהה כדי לגמור את כולה חוזר לראש... מרישא לסיפא, דאם כן נתת דבריך לשיעורין
185. היו בה אותיות מטושטשות או מקורעות, אם רשומן ניכר כשרה, ואם לאו פסולה. לא קשיא הא בכלה הא במקצתה
186. השמיט בה הקורא פסוק אחד לא יאמר אקרא את כולה ואחר כך אקרא אותו פסוק אלא קורא מאותו פסוק ואילך
187. ה"ד מתנמנם... ניס ולא ניס, תיר ולא תיר, דקרו ליה ועני. ולא ידע לאהדורי סברא, וכי מדכרו ליה מידכר
188. אסור לכתוב אות אחת שלא מן הכתב... והא רבי מאיר כתב, שעת הדחק שאני
189. תפלין אין צריכין שרטוט מזוזות צריכין שרטוט. אידי ואידי נכתבות שלא מן הכתב מאי טעמא מיגרס גריסין יט:
190. לא יצא עד שתהא כתובה אשורית, דכת' ככתבם וכזמנם
191. בן כרך שהלך לעיר, אם עתיד לחזור למקומו קורא כמקומו, ואם לאו קורא עמהן... אין עתיד לחזור בלילי ארבעה עשר קורא עמהן... מדפרוז בן יומו קרוי פרוז מוקף בן יומו קרוי מוקף
192. בן כפר שהלך לעיר בין כך ובין כך קורא עמהן
193. מ"ד כולה תוקפו של אחשוורוש, ומ"ד מאיש יהודי תוקפו של מרדכי, ומ"ד מאחר הדברים האלה תוקפו של המן, ומ"ד מבלילה ההוא תוקפו של נס
194. אפילו למאן דאמר מאיש יהודי צריכה שתהא כתובה כולה
195. מגילה נקראת ספר... שאם תפרה בחוטי פשתן פסולה, ונקראת אגרת שאם הטיל בה שלשה חוטי גידין כשרה
196. הקורא במגילה הכתובה בין הכתובים לא יצא... לא אמרן אלא דלא מחסרא ומייתרא פורתא... בצבור שנו יט:
197. שויר התפר הלכה למשה מסיני. ומחו לה אמוחא: ולא אמרו אלא כדי שלא יקרע
198. מלמד שהראהו הקב"ה למשה דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים, ומה שהסופרים עתידין לחדש, ומאי ניהו מקרא מגילה
199. הכל כשרין לקרות את המגילה חוץ מחרש שוטה וקטן
200. הקורא את שמע ולא השמיע לאזנו יצא, רבי יוסי אומר לא יצא
201. לא יברך אדם ברכת המזון בלבו, ואם בירך יצא כ:
202. הקורא את שמע צריך שישמיע לאזנו... רבי מאיר אומר: אשר אנכי מצוך היום על לבבך אחר כוונת הלב הן הן הדברים
203. רבי יהודה מכשיר בקטן... אין מביאין ראייה מן הקטן... אין מביאין ראייה מן המתיר
204. אין קורין את המגילה, ולא מלין, ולא טובלין, ולא מזין, וכן שומרת יום כנגד יום לא תטבול עד שתנף החמה. וכולן שעשו משעלה עמוד השחר כשר כ:
205. ספירה ביממא היא
206. דבר שמצותו ביום כשר כל היום. דבר שמצותו בלילה כשר כל הלילה
207. "וכפר בעדו ובעד ביתו" בכפרת דברים הכתוב מדבר, וכפרה ביממא הוא כא:
208. סילק את הישנה שחרית וסידר את החדשה ערבית אין בכך כלום... לפני תמיד שלא יהא (ילין) שולחן בלא לחם

פרק שלישי הקורא עומד

209. הקורא את המגילה עומד ויושב: מה שאין כן בתורה... מימות משה ועד רבן גמליאל לא היו למדין תורה אלא מעומד, משמת רבן גמליאל ירד חולי לעולם והיו למדין תורה מיושב

כא:

210. בתורה אחד קורא ואחד מתרגם... ובהלל ובמגילה אפילו ל' קורין ו' מתרגמין. מ"ט? כיון דחביבה יהבי דעתייהו ושמעי
 211. מקום שנהגו לברך יברך... לא שנו אלא לאחריה, אבל לפניו מצוה לברך... כל המצות כולן מברך עליהן עובר לעשייתן
 212. בשני ובחמישי בשבת במנחה קורין שלשה. הני ג' כנגד מי... כנגד תורה נביאים וכתובים... כנגד כהנים לויים וישראלים
 213. אין פוחתין מעשרה פסוקין בבית הכנסת וידבר עולה מן המנין. הני עשרה כנגד מי? ... כנגד עשרה בטלנין שבבית
 הכנסת... כנגד עשרת הדברות שנאמרו למשה בסיני... כנגד עשרה מאמרות שבהן נברא העולם.
 214. בראשית נמי מאמר הוא, דכתיב בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם
 215. ראשון שקרא ארבעה משובת, שני שקרא ארבעה משובת, שלישי שקרא ארבעה משובת.
 216. והאידנא דכולהו מברכי לפניו ולאחריה היינו טעמא דתקינו רבנן גזירה משום הנכנסין ומשום היוצאין
 217. בר"ח ובחולו של מועד קורין ארבעה. פרשת ר"ח כיצד קורין אותה? אין משיירין בפרשה פחות ג' פסוקין... אין מתחילין
 בפרשה פחות משלשה פסוקים (גזירה משום הנכנסין ומשום היוצאין)

כב:

218. בראשית בשנים? חמשה פסוקי הו, ותניא: הקורא בתורה לא יפחות מג' פסוקים... רב אמר דולג, ושמואל אמר פוסק
 219. צער גדול היה לי אצל רבי חנינא הגדול, ולא התיר לי לפסוק אלא לתינוקות של בית רבן, הואיל ולהתלמד עשויין

כג:

220. רב בכהני קרא... שמואל נמי מיכף הוה כייף ליה לרב, ורב הוא דעבד ליה כבוד... שלא בפניו לא עביד ליה.
 221. כל שיש בו ביטול מלאכה לעם, כגון ת"צ וט"ב קורין ג', ושאיין בו ביטול מלאכה לעם, כגון ר"ח וחור"מ קורין ד'
 222. כל דטפי ליה מילתא מחבריה טפי ליה גברא יתירא. הלכך, בראש חודש ומועד דאיכא קרבן מוסף קורין ארבעה, ביום
 טוב דאסור בעשיית מלאכה חמשה, ביום הכפורים דענוש כרת ששה. שבת דאיכא איסור סקילה שבעה
 223. ואבן משכית לא תתנו בארצכם להשתחות עליה... בארצכם, אבל אתה משתחוה על אבנים של בית המקדש... לא אסרה
 תורה אלא רצפה של אבנים בלבד... לא אסרה תורה אלא פישוט ידים ורגלים בלבד
 224. אין אדם חשוב רשאי ליפול על פניו אלא אם כן נענה כיהושע בן נון, דכתיב ויאמר ה' אל יהושע קם לך
 225. קידה על אפים... כריעה על ברכים... השתחוואה זו פישוט ידים ורגלים

כד:

226. חזינא להו לאביי ורבא דמצלי אצלו
 227. ביום טוב חמשה, ביום הכפורים ששה, בשבת שבעה, אין פוחתין מהן אבל מוסיפין עליהן
 228. ביו"ט מאחרין לבוא וממהרין לצאת, ביום הכפורים ממהרין לבוא ומאחרין לצאת, ובשבת ממהרין לבוא וממהרין לצאת
 229. שלשה חמשה ושבעה כנגד מי? הני ששה דיום הכפורים כנגד מי?
 230. הכל עולין למנין שבעה, ואפילו קטן ואפילו אשה. אבל אמרו חכמים אשה לא תקרא בתורה, מפני כבוד צבור
 231. המפטיר בנביא צריך שיקרא בתורה תחלה מפני כבוד תורה, וכיון דמשום כבוד תורה הוא למנינא לא סליק
 232. המפטיר בנביא לא יפחות מעשרים ואחד פסוקין כנגד שבעה שקראו בתורה... שאני התם דסליק ענינא

כה:

233. ונקדשתי בתוך בני ישראל כל דבר שבקדושה לא יהא פחות מעשרה... אתיא תוך תוך... ואתיא עדה עדה
 234. ואין עושין מעמד ומושב פחות מ'ל', כיון דבעי למימר עמדו יקרים עמדו שבו יקרים שבו בציר מ'ל' לאו אורח ארעא
 235. ברכת אבלים בעשרה, ואין אבלים מן המנין. ברכת חתנים בעשרה וחתנים מן המנין
 236. ואין מזמנין על המזון בשם פחות מעשרה: כיון דבעי למימר נברך לאלקינו בציר מעשרה לאו אורח ארעא
 237. והקרקות ט' וכהן ואדם כיוצא בהן... י' כהנים כתובים בפר'... האומר דמי עלי שמין אותו כעבד ועבד איתקש לקרקעות
 238. הקורא בתורה לא יפחות משלשה פסוקים... כנגד תורה נביאים וכתובים

כז:

239. ולא יקרא למתורגמן יותר מפסוק אחד, ובנביא שלשה. היו שלשתן שלש פרשיות קורין אחד אחד
 240. מדלגין בתורה בענין אחד, ובנביא בשני עניינין. כאן וכאן בכדי שלא יפסוק התורגמן... בנביא של שנים עשר מדלג
 241. המפטיר בנביא הוא פורס על שמע, והוא עובר לפני התיבה, והוא נושא את כפיו... משום כבוד... משום אינצוי
 242. קטן קורא בתורה ומתרגם, אבל אינו פורס על שמע ואינו עובר לפני התיבה. ואינו נושא את כפיו
 243. פוחח פורס את שמע ומתרגם, אבל אינו קורא בתורה, ואינו עובר לפני התיבה, ואינו נושא את כפיו... משום כבוד ציבור

כח:

244. כל שלא ראה מאורות מימיו אינו פורס על שמע... הכא משום הנאה הוא, והא לית ליה הנאה. ורבנן: אית ליה הנאה
 245. כהן שיש בידיו מומין לא ישא את כפיו... מומין שאמרו בפניו דידי ורגליו
 246. אין מורידין לפני התיבה לא אנשי בית שאן, ולא אנשי בית חיפה... מפני שקורין לאלפין עיינין ולעיינין אלפין
 247. זבלגן לא ישא את כפיו... סומא באחת מעיניו לא ישא את כפיו... ואם היה דש בעירו מותר
 248. ציפן זהב ונתנה על בית אונקלי שלו הרי זה דרך החיצוניים
 249. תפלין מרובעות הלכה למשה מסיני ואמר רבא בתפרן ובאלכסון

כט:

250. המכנה בעריות משתקין אותו
 251. מודים מודים דמיחזי כשתי רשויות. ועל טוב יזכר שמך... חייב אדם לברך על הרעה כשם שהוא מברך על הטובה
 252. על קן צפור יגיעו רחמיך... שמטיל קנאה במעשה בראשית... שעושה מדותיו של הקב"ה רחמים ואינן אלא גזירות
 253. הכל בידי שמים. חוץ מיראת שמים... אין, לגבי משה רבינו מילתא זוטרתיה היא

מושגים - מסכת מגילה

254. האומר שמע שמע כאומר מודים מודים... הקורא את שמע וכופלה הרי זה מגונה... הא דאמר מילתא מילתא ותני לה, הא דאמר פסוקא פסוקא ותני לה
255. אלו נקרין ומתרגמין: בראשית, לוט, תמר, עגל הרא', קללות וברכות, אזהרות ועונשין, אמנון ותמר, אבשלום, פילגש, הודע כה:
256. אלו נקרין ולא מתרגמין: ראובן, עגל השני, ברכת כהנים, דוד ואמנון
257. כל המקראות הכתובין בתורה לגנאי קורין אותן לשבח
258. כל ליצנותא אסירא בר מלצנותא דעבודה זרה דשריא
259. האי מאן דשפיר שומעניה שרי לשבוניה, ומאן דשבחיה ינוחו לו ברכות על ראשו.

פרק רביעי בני העיר

- כו.**
260. הרחוב אין בו משום קדושה... ההוא אקראי בעלמא
261. בית הכנסת של כרכין, כיון דמעלמא אתו ליה לא מצו מזבני ליה, דהוה ליה דרבים
262. אחוזתכם מיטמא בנגעים, ואין ירושלים מיטמא בנגעים. אמר רבי יהודה אני לא שמעתי אלא מקום מקדש בלבד... לא נחלקה ירושלים לשבטים ולנחלקה ירושלים לשבטים
263. ורצועה היתה יוצאת מחלקו של יהודה ונכנסת בחלקו של בנימין, ובה מזבח בנוי, והיה בנימין הצדיק מצטער עליה בכל יום לבולעה
264. אין משכירים בתים בירושלים מפני שאינן שלהן
265. בה"כ לא יקחו את הרחוב: אבל מכרו שבעה טובי העיר במעמד אנשי העיר אפילו למישתא ביה שיכרא שפיר דמי
- כז.**
266. לא ליסתור בי כנישתא עד דבני בי כנישתא אחריתי
267. בי כנישתא חלופה וזבונה שרי אוגורה ומשכונה אסור... בקדושתה קאי. ליבני נמי... בחדתא ל"ל בה... הכא כטווי לאריג
268. מתנה, פליגי בה רב אחא ורבינא, חד אסר וחד שרי. מאן דאסר בהאי תפקע קדושתה?
269. תשמישי מצוה נזרקין, תשמישי קדושה נגזזין. תשמישי דתשמיש הוא ושרי
270. פריסא דבלה, למיעבדיה פריסא לספרי שרי, לחומשין אסיר.
271. הני זבילי דחומשי, וקמטרי דספרי תשמישי קדושה נינהו, ונגזזין... לנטורי בעלמא עבידי, קא משמע לן
272. מטפחות ספרים שבלו עושין אותן תכריכין למת מצוה, וזו היא גניזתן
273. ספר תורה שבלה גונזין אותו אצל תלמיד חכם, ואפילו שונה הלכות. אמר רב אחא בר יעקב ובכלי חרס
274. מבי כנישתא לבי רבנן שרי, מבי רבנן לבי כנישתא אסיר
- כח.**
275. מכרו תורה לא יקחו ספרים. ספרים הוא דלא, הא תורה בתורה שפיר דמי מתניתין דיעבד
276. מניחין ס"ת על גבי תורה, ותורה על גבי חומשין... ולא חומשין על גבי תורה. הנחה קאמרת? שאני הנחה דלא אפשר
277. אין מוכרין ס"ת אלא ללמוד תורה, ולישא אשה... שאני תלמוד שהתלמוד מביא לידי מעשה... אבל תורה בתורה לא
278. אפילו אין לו מה יאכל ומכר ספר תורה או בתו אינו רואה סימן ברכה לעולם
279. וכן במוותריהן: אמר רבא לא שנו אלא שמכרו והותירו, אבל גבו והותירו מותר
280. בני העיר שהלכו לעיר אחרת ופסקו עליהן צדקה נותנין, וכשהן באין מביאין אותה עמהן... יש שם חבר עיר תינתן לחבר עיר... ויחיד שהלך לעיר אחרת ופסקו עליו צדקה תנתן לעניי אותה העיר
- כט.**
281. אמרו לו אם כן אף לא מעיר גדולה לעיר קטנה... משום ברב עם הדרת מלך
282. מוכרין אותו ממכר עולם, חוץ מארבעה דברים למרחץ, ולבורסקי, לטבילה, ולבית המים
283. צד אחד ברבית איכא בינייהו... רבית על מנת להחזיר איכא בינייהו
284. המשתין מרחיק ארבע אמות ומתפלל תנינא כמה ירחיק מהן ומן הצואה ארבע אמות... תני ישהה... משום ניצוצות
285. המתפלל מרחיק ארבע אמות ומשתין... ישהה כדי הילוך ד"א... שכל ד"א תפלתו סדורה בפיו ורחושי מרחשן שפוותיה
286. מכרה כפה שבראשה והביאה לי קידוש היום
- כ.**
287. כל האוכל מבהמה שלא הורמו מתנותיה כאילו אוכל טבלים. ולית הלכתא כוותיה
288. כל תלמיד חכם שמברך לפניו אפילו כהן גדול עם הארץ אותו תלמיד חכם חייב מיתה
289. רבי אלעזר כי הווי משדרי ליה מתנות מבי נשיאה לא הוה שקיל אמר להו לא ניחא לכו דאחיה? דכתיב שונא מתנת יחיה. רבי זירא, כי הוה מזמני ליה אזיל, אמר אתייקורי דמתייקרי בי.
290. כל המעביר על מדותיו מעבירין ממנו כל פשעי שנאמר נשא עון ועבר על פשע למי נושא עון למי שעובר על פשע
291. אסור לאדם להסתכל בצלם דמות אדם רשע... עיניו כהות
292. לעולם אל תהי קללת הדיוט קלה בעיניך שהרי אבימלך קלל את שרה ונתקיים בזרעה... הא והא גרמא ליה
293. מימי לא הקפדתי בתוך ביתי... ולא הרהרתי במבואות המטונפות ולא הלכתי ד"א בלא תורה ובלא תפילין ולא ישנתי בבה"מ לא שינת קבע ולא שינת עראי ולא ששתי בתקלת חבירי ולא קראתי לחבירי [בחכינתו] ואמרי לה [בחניכותו].
294. והשמותי את מקדשיכם קדושתן אף כשהן שוממין
295. בתי כנסיות אין נוהגין בהן קלות ראש אין אוכלין בהן ואין שותין בהן... ואין מספידין בהן הספד של יחיד

כח:

296. בתי כנסיות שבבבל על תנאי הן עשויון ואף על פי כן אין נוהגין בהן קלות ראש. ומאי ניהו חשבונות
 297. ואין ניאותין בהן. אמר רבא חכמים ותלמידיהם מותרין. דאמר רבי יהושע בן לוי מאי בי רבנן ביתא דרבנן
 298. ואי קרא הוא לימא פסוקא. ואי לא לימא ליה לינוקא אימא לי פסוקין. אי נמי נישאי פורתא וניקום
 299. אמר אי משום יקרא דידי, אי משום יקרא דמיתא, אתו כולי עלמא
 300. הי צנא דמלי סיפרי דחסר. תא חזי מה בין תקיפי דארעא דישראל לחסידי דבבל
 301. התם ודאשתמש בתגא חלף תני ריש לקיש זה המשתמש במי ששונה הלכות כתרה של תורה

כט:

302. מבטלין ת"ת להוצאת המת ולהכנסת הכלה... יש שם כל צורכו אין מבטלין.. מה נתינתה בס' ריבוא אף נטילתה בס'
 ריבוא... הני מילי למאן דקרי ותני אבל למאן דמתני לית ליה שיעורא
 303. בוא וראה כמה חביבין ישראל לפני הקדוש ברוך הוא. שבכל מקום שגלו שכינה עמהן
 304. ואהי להם למקדש מעט, אמר רבי יצחק אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל
 305. עתידין בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל שיקבעו בארץ ישראל
 306. כולכם בעלי מומים אתם אצל סיני... שמע מינה האי מאן דיהיר בעל מום הוא
 307. הנכנס לבית הכנסת להתפלל מותר לעשותו קפנדריא
 308. עלו בו עשבים לא יתלוש מפני עגמת נפש... אינו תולש ומאכיל, אבל תולש ומניח
 309. בית הקברות אין נוהגין בהן קלות ראש

כט:

310. באחד באדר משמיעין על השקלים ועל הכלאים
 311. זאת עלת חדש בחדש, אמרה תורה חדש והבא קרבן מתרומה חדשה
 312. שואלין בהלכות הפסח קודם לפסח שלשים יום, רבן שמעון בן גמליאל אומר שתי שבתות
 313. בחמשה עשר בו שולחנות יושבין במדינה, ובעשרים וחמשה יושבין במקדש
 314. שלש תרומות הן, של מזבח למזבח, ושל אדנים לאדנים, ושל בדק הבית לבדק הבית
 315. לבני מערבא דמסקי לדאורייתא בתלת שנין
 316. ראש חדש טבת שחל להיות בחול... קרו תלתא בראש חדש וחד בחנוכה... דתדיר ושאינו תדיר קודם
 317. חל להיות בואתה תצוה, אמר רבי יצחק נפחא קרו שיתא מואתה תצוה עד כי תשא, וחד מכי תשא עד ועשית

ל:

318. ראש חדש אדר שחל להיות בערב שבת, רב אמר מקדימין (שקלים), ושמואל אמר מאחרין... פורים שחל בע"ש...

ל:

319. לסדר פרשיות הוא חוזר... לסדר הפטרות הוא חוזר

320. מצפרא כינופיא

לא:

321. כל מקום שאתה מוצא גבורתו של הקדוש ברוך הוא אתה מוצא ענוותנותו

לא:

322. "היו עלי לטרח" אמר הקב"ה לא דיין להם לישראל שחוטאין לפני, אלא שמטריחין אותי לידע איזו גזירה קשה אביא עליהם

323. אלמלא מעמדות לא נתקיימו שמים וארץ

324. תקנתי להם סדר קרבנות כל זמן שקוראין בהן מעלה אני עליהן כאילו מקריבין לפני קרבן

325. אין מפסיקין בקללות... לפי שאין אומרים ברכה על הפורענות... כשהוא מתחיל מתחיל בפסוק שלפניהם, וכשהוא מסיים מסיים בפסוק שלאחריהן... בקללות שבתורת כהנים

326. עזרא תיקן להן לישראל שיהו קורין קללות שבתורת כהנים קודם עצרת, ושבמשנה תורה קודם ראש השנה... כדי שתכלה השנה וקללותיה... עצרת נמי ראש השנה היא, דתנן ובעצרת על פירות האילן

327. אם יאמרו לך זקנים סתור וילדים בנה סתור ואל תבנה, מפני שסתירת זקנים בנין, ובנין נערים סתירה

לב:

328. פותח ורואה ומברך וקורא... יאמרו ברכות כתובין בתורה... תרגום איכא למיטעי, ברכות ליכא למיטעי

329. הגולל ספר תורה גוללו מבחוץ ואין גוללו מבפנים, וכשהוא מהדקו מהדקו מבפנים, ואינו מהדקו מבחוץ

330. הגדול שבהם גולל ספר תורה. הגוללו נוטל שכר כנגד כולן

331. משתמשין בבת קול... וה"מ דשמע קל גברא במתא, וקל איתתא בדברא. והוא דאמר הין הין, והוא דאמר לאו לאו

332. כל הקורא בלא נעימה ושונה בלא זמרה עליו הכתוב אומר וגם אני נתתי להם חקים לא טובים... שני תלמידי חכמים היושבים בעיר אחת ואין נוחין זה את זה בהלכה

333. כל האוחז ספר תורה ערום נקבר ערום... בלא אותה מצוה

334. משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום, הלכות פסח בפסח, הלכות עצרת בעצרת, הלכות חג בחג.